PŘEDVÁNOČNÍ NADÍLKA

Eldariel - Czech elves database

Stručně úvodem

V šestém válečném roce, ve středu 20. prosince 1944 v poledních hodinách, po sedmi předchozích leteckých náletech, uskutečněných britskými a americkými leteckými svazy na město Plzeň, přilétly nad město znovu americké bombardéry. Cílem útoku byla opět Škodovka a plzeňský železniční uzel. Uvnitř závodu bylo poškozeno 53 objektů, většinou orientovaných na válečnou výrobu. Snížila se jak produkce oddělení dělovky, tak i expedice vyrobených kanonů až o několik týdnů. Ostatní poškozené dílenské provozy včetně dopravních komunikací a energetických sítí byly většinou obnoveny za několik dní. Několik pum dopadlo mimo Škodovku nedaleko železniční stanice Plzeň-Říšské předměstí (dnes Plzeň-Jižní předměstí).
Pokud jde o cílený dopad pum na železniční uzel, byla úspěšnost bombardovacího svazu víc než mizerná. Několik pum dopadlo do kolejiště v prostoru odstavných kolejí u staré nádražní budovy (dnes již zbořené), dále v místě nedaleko od železniční polikliniky a v trianglu pražsko-budějovického zaústění tratí do plzeňského nádraží (poblíž Cvokařské ulice).
Shozené pumy zpustošily nejvíce městskou část Plzně, a to ulice na bývalém Pražském předměstí včetně několika provozů Měšťanského pivovaru. Celková škoda, vyčíslená po válce, dosáhla v přepočtu výše až několika stovek milionů Kč. Tragická je však bilance ztrát lidských životů při tomto předvánočním náletu. Zahynulo při něm celkem 103 osob, 232 bylo zraněno. Nejvíce obětí bylo v hotelu Continental, dále v plzovaru a v německé porodnici ve Wenzigově ulici nacházející se mezi nádražím a pivovarem. Snad štěstím byla ona tragická středa pro školáky Nad Hamburkem, neboť v zimě 1944/45 byla většina škol uzavřena pro nedostatek uhlí. Jednotlivá místa, kam dopadaly bomby, ukazují následující obrázky. Tímto náletem však zdaleka neskončilo martyrium Plzně a jejích obyvatel v závěrečném období druhé světové války.

Eldariel - Czech elves database

J. Z. 2015

Svržená bomba si vybrala levé křídlo měšťanské školy Nad Hamburkem (pohled ze Šumavské ul.), kde rozmetala školní škamny, tabule a třídní katedry doslova na třísky a totálně poničila sbírky fyzikálního a přírodopisném kabinetu …

Pohled na školu „Nad Hamburkem“ z Klicperovy ulice. Nejsem si zcela jist, domnívám se však, že v této škole už nikdy školáci nezasedly do lavic…

Bývalá škola Nad Hamburkem v novém hávu a s novým uživatelem – okresním soudem…

Zásah dostaly naplno i městské lázně na dnešním Denisově nábřeží, vyzdobené klasicistním portikusem v průčelí budovy, z jehož tympanonu moc nezbylo…

Původní osmnáctimetrový bazén byl při poválečné obnově městských lázní prodloužen na 25 m a doplněn skokanským třímetrovým můstkem…

Při poválečné obnově městských lázní nebyl již portikus na čelní části budovy obnoven…

Co nedokázaly letecké pumy v prosince 1944, to dokázaly „objektivní“ příčiny postupného chátrání budovy městských lázní. Dočkají se uzavřené Městské lázně v Plzni po mnoha letech obnovy nebo budou zbourány…?

Eldariel - Czech elves database

Na snímku je funkcionalistická stavba původně plzeňského krajského úřadu a policejního ředitelství na dnešním Anglickém nábřeží, za 2. světové války pak pověstný Oberlandrát s úřadovnou gestapa. Při středečním odpoledním náletu po posledním adventním týdnu roku 1944 ho neminula předčasná vánoční nadílka…

Eldariel - Czech elves database

Určitě pozitivním výsledkem prosincového náletu na Plzeň byl zásah budovy Oberlandrátu na nynějším Anglickém nábřeží, v němž byla i úřadovna gestapa. Z hořejších oken budovy byly rozmetány úřední listiny a zahynulo údajně několik gestapáků. Škoda – že jen několik…

Plzeňský hotel Continental v Šafaříkových sadech se stal ve středu 20. prosince 1944 v odpoledních hodinách necíleným objektem jedné letecké bomby shozené jedním z 80 bombardovacích letadel 15. letecké armády USAAF ze základen v Itálii, bohužel právě v tomto místě s tragickými následky…

Bomby dopadly do prostoru mezi muzeem a hotelem Continental (na snímku vpravo). Byly poškozeny městské hradby, tragicky však dopadl hotel, kde puma prolétla světlíkem až do krytu ve sklepě a usmrtila 40 osob včetně majitele hotelu. Při následném odklízení trosek došlo ke krádežím cenností u usmrcených osob, většinou hotelových hostů…

Otočka trolejbusů na křižovatce „U Jána“ za pražským mostem před Radbuzu, kam dopadaly bomby při prosincovém náletu v r. 1945. Jedna z nich prolétla mostovkou nedalekého pražského mostu, kde zanechala díru a skončila nevybuchlá v řece, druhá dopadla přesně do středu trolejbusové otočky…

Plzeňská otočka trolejbusů na náměstí „U Jána“ do předměstské čtvrti Doubravky a na ústřední hřbitov zřízené v r. 1941 dostala nadílku v podobě 500 lb bomby, která zanechala v prostoru otočky v průměru dvanáctimetrový kráter o hloubce asi 3m…

Snímek křižovatky U Jána pochází z přelomu 19. a 20. století. Vpravo u tramvajové zastávky se nachází vstupní třípodlažní budova do Brožíkovy strojírny a karosárny. Na Brožíkovu fabriku, Nádražní třídu a školu Na Hamburku dopadaly při náletu bomby určené pro plzeňské nádraží…

K Brožíkově strojírně a karosárně po přímém zásahu bomby netřeba komentáře…

Přímý zásah dostala přední část plzeňského kina Hvězda na Pražské ulici. Navigátoři a bombometčíci na létajících pevností B-17 tak ničili kromě strategických cílů v Plzni i německou a protektorátní filmovou tvorbu…

Dlouhé roky po náletu nabízel vstupní portál kina Hvězda na Pražské ulici filmové zážitky z tvorby znárodněného čs. filmového průmyslu, Sojuz filmu a občas i filmové tvorby a` la Fanfán tulipán a podobných. Ze šestice známých plzeňských biografů (Alfa, Eden, Elektra, Hvězda, Lucerna a Slavie) zanikl biograf Hvězda jako jeden z prvních, nebyl však sám…

Jeden ze zničených dvoupodlažních domů v Pražské ulici v Plzni nese nad vstupním portálem název Portos. Marně vzpomínám, kde dům stál a koho vybízel k návštěvě…

Eldariel - Czech elves database

Rohový dům na ulicích Pražské a U Zvonu dostal přímý zásah. V pozadí snímku uprostřed je vidět horní patra rovněž poškozené budovy Oberladrátu na dnešním Anglickém nábřeží. Dům u Zvonu na rohovém snímku vlevo má nápis KUNEROL, což byl za protektorátu umělý med…

Ještě dlouhé roky po válce zůstávaly proluky po vybombardovaných obytných domech nezastavěné. Snímek byl pořízen z ulice U Měšťanského pivovaru (dnes U Prazdroje) při zaústění Lindauerovy ulice…

Další snímek vybombardovaných domů v ulice u Měšťanského pivovaru svědčí o prostém shodu leteckých pum bez zaměření cíle, kterým mělo pravděpodobně být plzeňské nádraží. V pravém rohu dole je sotva zřetelná křižovatka U Jána a část nábřeží s Oberlandrátem…

Ve Wenzigově ulici souběžné s Lindauerovou ulicí zasáhla letecká puma německou porodnici. Ve zcela zdemolovaném domě zahynulo v tomto zdravotnickém zařízení i mnoho kojenců a zdravotnického personálu…

Tramvaj, přijíždějící po Nádražní třídě od plzeňského nádraží ke křižovatce U Jána byla v době náletu bez cestujících, kteří se ještě stačili ukrýt v protileteckém krytu hotelu „U Hamburku“. Tlakové vlny z vybuchujících bomb na křižovatce a v jejím blízkém okolí vyhodily vlečný vůz tramvaje na lince Slovany – Bory z kolejí…

Bomby, určené pro plzeňské nádraží se nevyhnuly ani Měšťanskému pivovaru. Značně byla poškozena administrativní budova pivovaru (na snímku vpravo), o něco méně též reprezentační budova pivovaru (na snímku vlevo) a další pivovarské provozní objekty…

Při náletu byla poškozena i správní budova Měšťanského pivovaru vedle vstupní brány. Přízemí této budovy později sloužilo po dlouhou dobu jako restaurační prostory…

Škoda každé letecké bomby shozené na plzeňský Měšťanský pivovar v Plzni. To ke cti letců z americké 15. letecké armády ve středu odpoledne 20. prosince 1944 rozhodně nesloužilo…

Přes 60 m vysoký pivovarský komín od chladírny byl střepinami a tlakovou vlnou z poblíž spadlé letecké pumy vážně poškozen a původně určen k demolici. V podmínkách značně omezených prostředků pro obnovu v následném poválečném období byl však kupodivu opraven a zprovozněn…